

עין משפט
נר מצוה

ד:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מסורת הש"ס

(א) פאה פ"ז מ"ה (ב) נשנת
קטור: וי"ג (ג) (ח) נשנת
פ"א פ"ש תוספתא דשביעית
פ"א (ד) נשביעית פ"ג
מ"ג (ה) ש"ך מעב"ל
(ו) שנת ע"ה (ז) (ח) לא וכן
אמא כחריט דשביעית פ"ג
מ"ג.

הגהות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה שאל היתה
ס' תוספתא עד טפח
והורר ומעמידה עד
ששה: (ב) תוס' ד"ה וכל
ס' ח' ל"ה נמי מלל:

שלומי. כשהירקות רגופין נוטל מהן מצינתיים לחובלן מותר ליפומן
אסור כשנזיל ליפומן אותם שנשארם: **המיל**. חולש בגפנים
שישן צידה יותר מדאי: **כשל עניים**. כפאה. א"ר עוללות שאין לו
לא כחף ולא נטף: **כנני**. צורות תחת הגפנים חיות ונותן בהם
מים: **עוגיות**. עגול קטני כמו עג
עוגה ועמד בחוכה (תענית דף ע"ו).
ובד"רין נמי הן גומות: **ליסאי**.
מקום: **למעבד כנני**. עוגיות והיכי
שרי והא חנן אין עושין עוגיות:
הא כחדסי. שמתולס לא היו שם
עוגיות אסור לעשות בחולו של מועד
דאיכא טירחא יתירא אכל עמיק
שכבר היו לו שם עוגיות ונסתמו
מותר לחזור ולחופרן בחולו של מועד:
מפני שנראה כעודר. לזרז שביעית
שהרי חופר כעודר: **שמכשיר אנפיה**
לזריעה. כשחופר האמה ומניח
העפר כשכמה על שפת האמה מתקן
אנפיה לזריעה דעבד לה ארעא
רכיכא: **דקא אמו מלא כפריה**. דמי
חפר באמה אמו לאלתר מים כהדי
חפירה: **מ"ד מפני שמכשיר אנפיה**
לזריעה איכא. אע"ג דאמי מלא
בתריה דהא שדא ארעא רכיכא
אנפי האמה: **מ"ד מפני שנראה**
כעודר ליכא. דהא אמי מלא ובעודר
ליכא מים ולכן לא דמי לעודר: **אלא**.
לעולם דלא אמו מלא בתריה ואיכא
בנייהו ושדי לברא רחוק מאנפי
אמה דלא מכשיר אנפיה לזריעה:
מאן דאמר מפני שנראה כעודר
איכא. דהא חפיר ולא אמו מלא
בתריה: **כדוכסיה מנח ליה**. דלא
שדי ארעא לברא דלא עבד אלא
מרכך ארעא אכל הכא שדי לברא
לכן לא דמי לעודר: **אמימר מפני**.
כהדיא הא דלמר ר' אלעזר אין עושין
אחא המנה שביעית מפני שנראה
כעודר: **עושה אדם וכלו אולר**.
שמכנים כל וכלו שביעית כשדה ולא
אמרינן דנראה כמזול שדהו שביעית:
עד שיעמיק שלשה טפחים. ומכנים
הזול לשם דמוכחא מלחא דלא עבד
כדי לזול שדהו שביעית: **היה לו**
מעט וכל. באומה שדה קודם שביעית
קודם שביעית להוסיף עליו שביעית:
עד שיעמיק שלשה. או שיתן הזול על הסלע כשדה דלא נראה כמזול והיכי שרי רבי אלעזר לחפור ולהעמיק שביעית ולא חייש לנראה
כעודר: **כגון שהעמיק**. קודם לכן כלומר הא דאמר רבי אלעזר עד שיעמיק לא אחר עד שיעמיק שביעית אלא שהיה עמוק קודם
שביעית: **וכלו מוכיח עליו**. כלומר אע"ג דמעמיק שביעית הוא נראה כעודר ואסור הכא מותר שהרי וכלו שמינה לשם מוכיח עליו
דלא עבד משום עורר: **שאל היסד עמוק שעה**. כלומר שלכתחילה היה שם אמת המים בת ששה טפחים ונסתמה עד טפח (א) ומעמידה
עד ששה טפחים כלומר חוזר ומעמיק אותן חמשה טפחים שנסתמה: **חלי טפח על שלשה**. אם היתה בתחלה בת שלשה טפחים ונסתמה
עד חלי טפח דודאי אינו חוזר וחופר אותן שני טפחים ומחלה אע"ג דהיו דומים דהיתה עמוקה טפח ומעמידה על ר' טפחים: **כיון**
דמעיקרא לא עבדי כה מלא. כלומר דודאי באמה בת שלשה טפחים לא עבדי כה מלא שפיר לא קודם לכן ולא עכשיו היו טירחא דלא
נרץ: **טפחים על שנים עשר**. דלכתחילה היתה של שנים עשר ונסתמה עד שני טפחים אסור להעמיק עוד עד ר' טפחים על אותן שנים
הראשונים משום דהו טירחא יתירא דקא מעמיק כל כך ולהגביה קרקעית הגומא למעלה מששה טפחים: **טפחים על שכבה טפחים**.
ונסתמה עד שני טפחים: **מהו**. להעמיק אותן חמשה שנסתמרו: **הא חמשה קא מעמיק**. דהיתה עמוקה טפח ומעמידה על ששה ולא
הו טירחא יתירא להעמיק כל כך בקרקע: **וסבא**. נמי לא מעמיק כמזול אלא חמשה טפחים: **כיון דאיכא טפח יסירה**. דלא נרץ כל
הטפח [דסגי נד'] **איכא טירחא טפי**. ששעה עמלו כשנזיל אמו טפח יותר מדאי: **לשחופי נהרא**. לעקור ענפי אילנות הגדלים
נהר: **למיכרא נהרא טמיא**. לפנות מקור המעיין שנסתם: **לאקדושי נהרא**. לפנות שירטון שנאמלע נהר: **בורנין**. שם הנהר:
קילקול

ס' מדלין ידירות. ממקום עמוק קרי דילי ואע"ג דאיכא טירחא
יתירא כשנזיל לחובל המירו אכל לייפות אפילו ליכא
טירחא לא המירו: **כך מידל בשל עניים**. דמי אסר רחמנא
ליקח עוללות ה"מ כשעת צריה כדמכיר
לא מעולל אסור עוללות עליהו:
מפני שמכשיר אנפיה לזריעה.
ונראית חרשה ממש
שסגורין הוואין שלכן מתכוין אי
נמי חשיב ליה עבודת קרקע ממש
ואע"ג שאינו מתכוין לכן מיהו
מלאכה היא ואע"ג דלמר ר' שמעון
דבר שאין מתכוין מותר הא אמרינן
ומודה ר' שמעון כפסיק רשיה ולא
ימות ורבען סכרי כיון דע"י שני
עבד ליה לאו מלאכה היא ומותר
דלא שמה חרשה:
זבלו מוכיח עליו. דליכא למיחש
להא דמאן דחזי החפירה
(א) חזי ליה (ב) לזול שנחפירה:
לחמיו

רבינו חננאל

איכאנא מדלין ס'ים
ליקוח כדי לאוכלן ואם
שכיל לייפומן אסור.
לית האי מדלין למשן
שלומי כדחנן המיל
בגפנים כ"ר. ואין עושין
עוגיות. ס' עוגה. והן
ברין שבעיקר אילנות.
דחתן בס' כלים פ' כ"ט
ד' הבריר ארבעה. והיו
חלי בחתא. אבל
שחיקא. לפיכך כוכי
ס'ר. פתני' ר' אלעזר בן
מריא אומר אין עושין את
אמא כחחלה בין [במער]
בין שביעית. ומקשינן.
שלמא כמזול משום
יחרא. אלא שביעית
אסא לא. ומקשינן. כיון
שחופר נראה כעודה
לאלה שביעית כשדה.
יש אומרים כשדה.
משכשיר אנפיה לזריעה.
לומר כיון שחופר נמצא
החור באמצע ומכשיר
הצדדין לזריעה כ"ר.
אמימר מנח ליה מפני
שנראה כעודר. וקשיא ליה
מי אמר ר' אלעזר הכי.
כל החופר ומעמיד נראה
כעודר. והא יהוה דאמר
שחופר עד ג'. ולא גזר
משום עורר. דחתן בס'
שביעית פוק שליש עשה
דמי וכלו אורר. ר' מאיר
אמר עד שיעמיק ג'
טפחים או עד שיעמיק ג'
היה לו דבר מועט מוסף
נלוי והולך. ר' אלעזר בן
נחיה אומר עד שיעמיק
(א) או עד שיתן על הסלע.
פרקינן. ר' ירמיה ור' אבא
ז' סמל. חד אמר כגון
שהעמיק קודם לכן. וחד
אמר וכלו מוכיח עליו
שאינו עורר. פסיקא
הכמים אומרים עשה
אדם אמת המים כחחלה
שביעית. ומתקנין את
המקלקלת כמזול. מאי
מקלקלת. אמר ר' אבהו
שאם היתה עמוקה טפח.
וחרפה ומעמידה על ששה
טפחים. נמצא מוסף
חמשה טפחים. ומכריז
אין. אמה שיש בה טפחים
הוא לחפור ה' האחרות
ליהעמידה על שבעה
טפחים. דחמשה נמי הוא
ר'א מוסף. ונעלה
המים שברשות הריבם.
אבי שרא לבני הרמין
לשחופי נהרא. ור' ירמיה
שרא למכרא נהרא סחוס
לחפוח. ורב אשי שרא
לאקדושי נהר ביצין. אמר
יין דשחו מניה. כי רבים דמי. ותנן עושין כל צורכי (המים) [רבים].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones